

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

Блинчук Васирина Йосипівна

студентка ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України

Під поняттям «управління ліквідністю» мають на увазі сукупність підходів та методів, за допомогою яких здійснюється діагностика і планування ліквідності з досягненням оптимального співвідношення між активами і пасивами за обсягами, термінами, валютами, що дає змогу банку не допустити настання ризику незбалансованої ліквідності [1].

Ефективність процесу управління ліквідністю банку полягає в поєднанні максимізації прибутку з обов'язковим дотриманням норм ліквідності за умови здатності банку швидко пристосовуватися до змін навколишнього середовища без ризику суттєвої втрати ліквідності. Процес управління ліквідністю являє собою структурно-функціональну цілісність, що постійно перебуває під впливом ринкового середовища, на яке постійно здійснюють вплив внутрішні та зовнішні фактори.

У системі управління ліквідністю слід виокремити керуючу (тобто суб'єкт), який визначається загальною організацією управління, і керовану підсистему (об'єкт). Суб'єктом управління може виступати менеджмент банку (керівництво, апарат управління, персонал банку), який за допомогою різноманітних форм управлінського впливу здійснює цілеспрямований вплив на об'єкт. Об'єктами управління ліквідністю банку є: обсяг ліквідних коштів, структуру активів і пасивів банку, що визначає ліквідну позицію та ризик ліквідності.

Функціональна підсистема управління ліквідністю банку представлена фінансовим плануванням, за яким визначаються пріоритетні напрямки перспективного розвитку банківської установи. Планування діяльності базується на прогнозуванні з врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів та аналізі ліквідності банку.

Таким чином, слід наголосити на необхідності підпорядкування наведених на рисунку 1 підсистем цільовій підсистемі, за якою відповідно визначаються мета і задачі процесу управління ліквідністю банку.

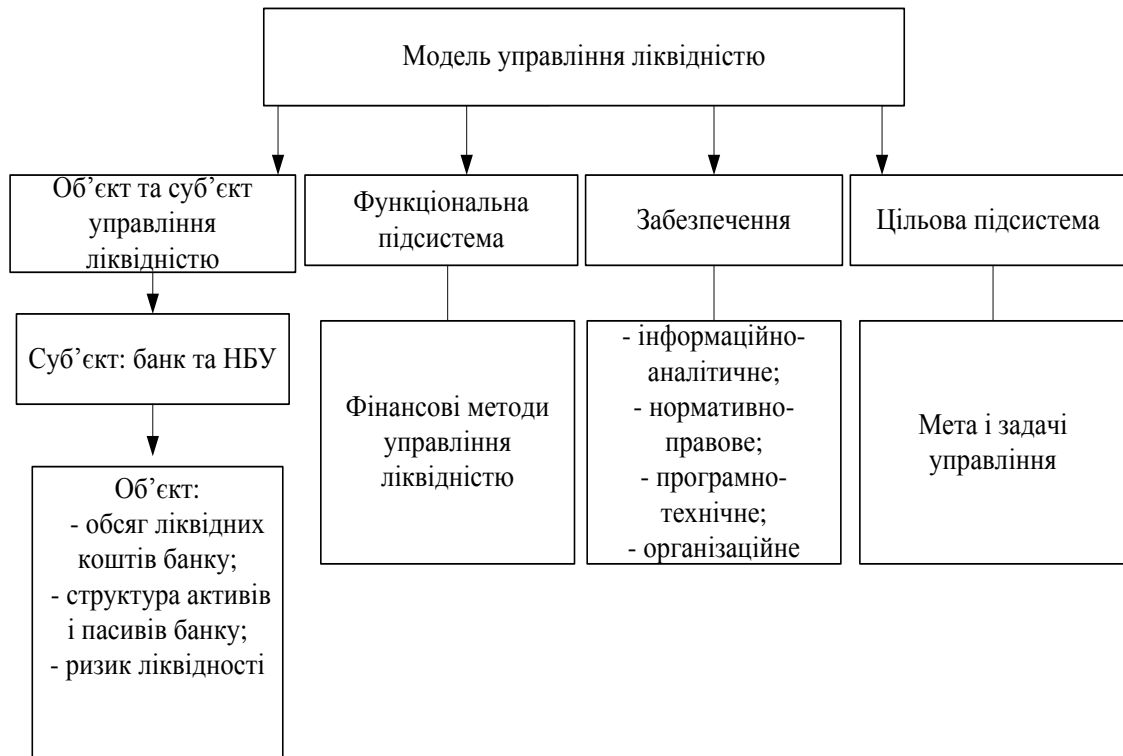

Рисунок 1 – Модель управління ліквідністю банку

Важливе місце в процесі управління ліквідністю банку займає аналіз ліквідності банку, що визначається як процес дослідження показників ліквідності банку в динаміці з метою виявлення відхилень від планових чи нормативних значень та визначення впливу отриманих відхилень на діяльність банку.

Аналіз є інструментом процесу управління ліквідністю, за допомогою якого обґрунтовуються висновки аналізу, створюється підґрунтя для прийняття менеджментом банку правильних управлінських рішень, а також, який в сукупності з іншими елементами дає змогу провести фінансовий аналіз із подальшими висновки про поточну та майбутню фінансову стійкість банку, ефективність та ризиковість діяльності банку.

У системі управління ліквідністю банку доцільно виділити рівні: стратегічний, тактичний та оперативний. Для кожного з них характерний специфічний суб'єкт, об'єкт управління, інформаційна та організаційна підсистема.

Система управління ліквідністю банку

Види	Рівень управління		
	Стратегічний	Тактичний	Оперативний
Суб'єкт	Загальні збори акціонерів, Спостережна рада, Правління, Ревізійна комісія	КУАП, служба ризик-менеджменту, комітети банку, внутрішній аудит	Казначейство
Об'єкт	Структура активів, зобов'язань, власного капіталу в довгостроковому періоді	Структура активів, зобов'язань, власного капіталу з урахуванням дії факторів ліквідності	Структура активів, зобов'язань, власного капіталу з урахування поточної ситуації, руху коштів

До даної системи включаються підсистеми функціонування, серед яких планування, контроль, регулювання та аналіз.

Важливим моментом також є формування підсистеми забезпечення, яке діє на основі і в сукупності інформаційного, нормативного, технологічного та кадрового забезпечення. Аналізуючи рівні управління ліквідністю, слід зупинитись на стратегічному рівні управління, який ставить за мету забезпечення здатності банку зберігати ліквідність, тобто довгострокове управління ліквідністю. Довгострокове управління ліквідністю зводиться до збалансованості активів та пасивів з врахуванням достатності капітальної бази щодо поглинання наявних у процесі діяльності ризиків [2].

У свою чергу, стратегічне управління ліквідністю має проводитись за визначеною загальною стратегією банку і базуватись на обраних загальних підходах і принципах щодо управління активами і пасивами. Загальна ділова стратегія включає загальну політику банку, в якій і визначається мета і завдання щодо управління ліквідністю банку.

Збереження певної визначеної частини активів у високоліквідній формі для забезпечення певного рівня ліквідності передбачає тактичний рівень управління. Така частина може бути достатньо великою, але не давати прибуток, або її розмір може нанести збиток суб'єкта економіки.

Вибір раціональних джерел коштів із щоденним контролем в їх потребі з одночасним поповненням для прийняття обґрунтованих управлінських рішень,

а також ефективність розподілу наявних коштів за напрямками діяльності банку доповнюють підсистеми оперативного управління ліквідністю.

В умовах діяльності установи серед великої кількості ризиків постає необхідність підтримки фінансової стабільності банку через максимально ефективно організовану та узгоджену систему органів управління банку, які здатні своєчасно і коректно приймати управлінські рішення з наступним впровадженням дієвої в певних ринкових умовах системи ризик-менеджменту. Така система являє собою організаційну структуру управління ліквідністю банку. А до процесу управління ліквідністю банку мають бути залучені такі функціональні та структурні підрозділи банку як: вищий орган управління, спостережний, виконавчий та контрольний органи, функціональні підрозділи. Запропонована схема організаційної структури управління ліквідністю банку включає всі підрозділи, відповідальні за процес управління ліквідністю.

Склад компонентів даної структури може відрізнятись в різних банках в залежності від специфіки і масштабів їх діяльності, а також від розміру банку, форми власності, спеціалізації, культури організації тощо.

Управління ліквідністю передбачає виконання наступних функцій:

- задоволення попиту на кредитні ресурси; виконання вимог за депозитними операціями;
- обмеження неприбуткового продажу активів; оптимізація вартості залучених ресурсів на фінансовому ринку; оптимізація дохідності банківських операцій і загальної прибутковості банку.

Список використаної літератури:

1. Управління ліквідністю комерційних банків [Текст]. – Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/sdu/079.htm.
2. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку [Текст]. – Режим доступу: dspace.uabs.edu.ua/handle/123456789/5357.